Nr 94.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt andre kanslisekreteraren C. H. Sjöcrona m. fl.; given Stockholms slott den 12 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—4:o hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 februari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Möller, anför:

1:o.

I en till Kungl. Maj:t ingiven ansökning har andre kanslisekreteraren i Kungl. Maj:ts kansli, amanuensen i socialdepartementet Cornelius Hans Sjöcrona anhållit att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att han måtte från och med ingången av budgetåret 1926—1927 erhålla en årlig pension av statsmedel till belopp av 2,500 kronor. *Ang. pension åt andre kanslisekreteraren C. H. Sjöcrona.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas huvudsakligen följande:

Sjöcrona är född den 21 juli 1881 och avlade juris utriusque kandidatexamen den 15 september 1909 samt antogs till e. o. notarie i Svea hovrätt den 21 sep-

tember 1909. Efter tjänstgöring hos Stockholms rådstuvurätt tjänstgjorde han från och med den 25 april 1910 till och med den 23 januari 1912 å Södertörns domsaga och förrättade därvid ett lagtima hösteting jämte därunder förekommande rannsakningar och andra extra förrättningar. Från och med den 24 januari 1911 till utgången av september månad 1916 tjänstgjorde han vid dåvarande överintendentsämbetet, nuvarande byggnadsstyrelsen, och innehade därstädes förordnande såsom förste intendent, motsvarande byråchef i byggnadsstyrelsen, omkring 5 månader samt såsom extra notarie 3½ månader. Under tiden januari—maj 1917 tjänstgjorde han i tullverket samt från och med maj månad 1917 till och med den 31 december 1918 i domänstyrelsen, där han innehade förordnande å dåvarande första gradens tjänst 6 månader 4 dagar. Från och med den 1 januari 1919 till och med den 30 juni 1920 tjänstgjorde han i kammarkollegium. Sjöcrona, som den 10 april 1912 antagits till amanuens i civildepartementet, tjänstgjorde till och med den 30 juni 1920 i nämnda departement och innehade därstädes förordnande såsom kanslisekreterare 2 månader 24 dagar samt såsom andre kanslisekreterare 1 år 1 månad 20 dagar. Han utnämndes den 22 juni 1920 att vara andre kanslisekreterare i Kungl. Maj:ts kansli. Efter civildepartementets uppdelning har han sedan den 1 juli 1920 varit anställd såsom amanuens i socialdepartementet och därstädes innehaft förordnande såsom andre kanslisekreterare 10 månader 18 dagar.

Sjöcronas tjänstgöringstid i socialdepartementet har under tiden 1 juli 1920—31 december 1921 uppgått till sex timmar och därefter till sju timmar per dag. Under tiden 1/7 1920—31/12 1921 uppbar han ett amanuensarvode av 3,000 kronor för år. Under tiden 1/1 1922—30/6 1924 var han såsom förste amanuens placerad i 12:e lönegraden och 13:e löneklassen av då gällande löneplan för extra ordinarie tjänstemän med en avlöning av 4,932 kronor för år. Räknat från och med den 1 juli 1924 blev han med hänsyn till genom sjukdom minskad arbetsförmåga placerad i 10:e lönegraden och 10:e löneklassen av nämnda löneplan med en avlöning av 4,104 kronor per år. Från och med den 1 juli 1925 är han placerad i 13:e lönegraden av numera gällande löneplan för extra ordinarie tjänstemän med en avlöning av 4,104 kronor per år (= 14:e löneklassen).

I ansökningen har Sjöcrona anfört bland annat, att han under större delen av sin mer än sextonåriga anställning i statens tjänst med obrutna krafter kunnat ägna sig åt de skiftande och delvis ganska maktpåliggande arbetsuppgifter, vilka varit honom anförtrodda. Under de senast förflutna åren hade emellertid hans hälsa alltmer försvagats. Särskilt hade hans nervsystem blivit i sådan grad angripet, att han knappast mera såge sig i stånd att tillfredsställande fullgöra honom tillkommande enklare göromål. Med hänsyn till sjukdomen och därav föranledd oförmåga till arbete syntes det knappast bliva honom möjligt att längre kvarstanna i tjänst. Han vore för närvarande för sitt uppehälle helt och hållet beroende av sin amanuensavlöning och skulle efter erhållet entledigande från amanuenstjänsten utan pension stå blottad på alla existensmedel.

Vid handlingarna hava fogats intyg av överläkaren vid Lunds hospital och asyl, professorn V. Wigert samt hospitalsläkaren vid Stockholms hospital G. Elander, vilka under förmälan att de sedan längre tid varit Sjöcronas läkare intygat, att Sjöcrona sedan flera år lider av nervsjukdom (psychoneuros), som — sannolikt för all framtid — i mycket hög grad inkräktar på hans arbetsförmåga och sålunda gör honom oförmögen att fullgöra sina tjänståligganden,

ävensom säkerligen gör det omöjligt för honom att på ett nytt verksamhetsområde finna utkomstmöjligheter.

Statskontoret.

På grund av remiss har statskontoret avgivit utlåtande i ärendet den 5 februari 1926 och därvid anfört följande:

Av åberopade läkarintygen framginge, att sökanden lede av sådan sjukdom, att han ansåges vara på grund därav för framtiden ur stånd att fullgöra sina tjänståligganden. Vid sådant förhållande syntes det få antagas, att sökanden måste inom kort entledigas från sin anställning såsom amanuens i socialdepartementet. På grund härav och då sökanden alltsedan den 21 september 1909 eller under mer än 16 år varit i statens tjänst anställd samt sjukdomen enligt läkarintygen omöjliggjorde för honom att på ett nytt verksamhetsområde finna sin utkomst, måste billigheten anses bjuda, att han finge åtnjuta någon pension, när han icke längre kunde bibehållas vid sin befattning i socialdepartementet.

Enligt det förnyade förslag till civil tjänstepensionslag, som av 1921 års pensionskommitté framlagts i betänkande av den 30 november 1925, skulle pensionsrätt tillkomma sådana icke-ordinarie befattningshavare, till vilka sökanden vore att hänföra; och det ville synas statskontoret lämpligt, att pensionsbeloppet för sökanden avpassades efter de grunder, som sålunda föreslagits, dock att, på sätt sökanden hemställt, den omständigheten, att han till följd av sin sjukdom fått sin avlöning nedsatt, icke skulle vid pensionens avpassande lända sökanden till men utan den tidigare löneställningen räknas honom tillgodo i detta avseende. Emellertid syntes man icke kunna, såsom sökanden antagit, räkna med det årliga avlöningsbelopp av 4,932 kronor, som då tillkommit honom; utan i detta fall liksom eljest borde pensionsunderlaget anses vara $^2/_3$ av avlöningsbeloppet å *billigaste ort* i vederbörande lönegrads högsta löneklass. I detta fall skulle man alltså räkna med ett avlöningsbelopp av 3,960 kronor och ett pensionsunderlag av 2,640 kronor. Då sjukdom föranledde pensionering i förtid, utginge pensionen i fall, där tjänstårens antal icke föranledde till högre belopp, med $^3/_4$ av hel pension. Med tillämpning härav skulle pensionsbeloppet för sökanden utgöra 1,980 kronor. Då detta pensionsbelopp grundats på nyreglerad avlöning och alltså borde betraktas såsom nyreglerad pension, kunde icke annan tilläggsförmån än dyrtidstillägg i fråga om denna pension förekomma.

Åberopande vad sålunda anförts har statskontoret hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att sökanden finge från och med månaden näst efter den, då han entledigades från sin anställning i socialdepartementet, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 1,980 kronor.

Departementschefen.

Riksdagen har tidigare i vissa fall på framställning av Kungl. Maj:t beviljat pension åt icke-ordinarie befattningshavare i amanuensställning inom den civila statsförvaltningen. Sålunda tillerkändes amanuensen i försvarsdepartementet, kanslisekreteraren i Kungl. Maj:ts kansli friherre O. T. Hermelin genom beslut av 1922 års riksdag en årlig pension av 1,350 kronor, och 1925 års riksdag har beviljat amanuensen hos riksarkivet och skolöverstyrelsen L. G. Strömsten en pension av 2,004 kronor årligen.

Jag vill vidare i likhet med statskontoret erinra att 1921 års pensionskommitté i sitt nyligen avgivna betänkande med nytt förslag till civil tjänstepensionslag föreslagit pensionsrätt för bland andra extra ordinarie tjänstemän vid statsdepartement och centrala verk. Enligt kommitténs förslag skulle pensio-

nen, i anslutning till vad i gällande civila pensionslag stadgas beträffande ordinarie tjänstinnehavare, vid förtidspensionering på grund av sjukdom bestämmas till lägst 75 procent av pensionsunderlaget för vederbörande lönegrad, oberoende av anställningstidens längd.

Med hänsyn till vad nu anförts och då kanslisekreteraren Sjöcrona utom sin avlöning i socialdepartementet saknar alla tillgångar, anser jag mig i likhet med statskontoret böra tillstyrka att han erhåller någon pension av statsmedel, då han på grund av sjukdom måste lämna sin anställning. Mot det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet, 1,980 kronor, har jag intet att erinra. Då detta belopp avpassats med utgångspunkt från ett nyreglerat pensionsunderlag, bör givetvis varken pensionstillägg eller pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer utgå å detsamma. Pensionen torde böra beviljas från allmänna indragningsstaten och utgå från och med månaden näst efter den, varunder Sjöcrona entledigas från sin anställning.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva,

> att andre kanslisekreteraren i Kungl. Maj:ts kansli, amanuensen i socialdepartementet Cornelius Hans Sjöcrona må från och med månaden näst efter den, vari han lämnar sin anställning i nämnda departement, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,980 kronor.

2:o.

Ang. pension åt överbarnmorskan vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm Hildur Riben.

I skrivelse den 12 augusti 1925 har medicinalstyrelsen gjort framställning om beredande av pension å allmänna indragningsstaten åt överbarnmorskan vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm Hildur Riben.

Medicinalstyrelsen har därvid omnämnt, att överläraren vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm i skrivelse den 2 juli 1925 till medicinalstyrelsen meddelat, att överbarnmorskan vid anstalten fröken Hildur Riben, som varit anställd i sin nämnda tjänst sedan den 1 januari 1912, den 12 september 1926 fyllde 55 år och då vore pensionsmässig, samt hemställt bland annat att styrelsen måtte vidtaga åtgärder för att henne måtte vid avskedet tilldelas statspension, förslagsvis med 1,500 kronor för år.

Medicinalstyrelsen.

I anledning härav har medicinalstyrelsen anfört följande:

Då fröken Riben anställts vid läroanstalten såsom instruktionsbarnmorska, såsom det då hette, hade med denna tjänst jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1910 angående stater för allmänna barnbördshuset och barnmorskeundervisningen (sv. förf.-saml., bih. nr 47) varit förenat ett årligt arvode av 1,000 kronor. Hon hade icke varit ordinarie befattningshavare men haft rätt till semester. Någon pensionsrätt hade icke varit upptagen.

I skrivelse den 29 augusti 1919 hade styrelsen, i samband med frågan om ändrad organisation för barnmorskeläroanstalterna i riket, föreslagit att in-

struktionsbarnmorskebefattningen skulle under benämning av överbarnmorskebefattning bibehållas men uppföras å ordinarie stat och i huvudsak likställas med kvinnlig biträdesbefattning av andra graden. Hon skulle då även hava fått rätt till hel pension vid 55 levnads- och 25 tjänstår.

Då det förväntats, att definitiv lönereglering för barnmorskeläroanstalterna skulle inom närmaste framtiden genomföras, hade vid omorganisationen av undervisningsväsendet för barnmorskor icke framlagts något nytt förslag om överbarnmorskans löneförmåner, utan det förutvarande arvodet å 1,000 kronor hade upptagits oförändrat. Detta arvode inginge sålunda i den nya staten, som fastställts genom brev den 27 juni 1921.

Någon pensionsrätt för överbarnmorska hade alltså icke medgivits. Fröken Riben, som ingått på den nya staten, hade bibehållits vid sitt förutvarande arvode och därjämte tillerkänts tillfällig löneförbättring med 250 kronor, allt jämte dyrtidstillägg.

Vid sidan av sin statsanställning hade fröken Riben haft anställning i Stockholms stads tjänst såsom barnmorska vid Södra barnbördshuset. I denna sin egenskap hade hon, enligt vad överläraren meddelat i sin förberörda skrivelse, rätt till pension från Stockholms stad vid 55 års ålder med 1,232 kronor jämte dyrtidstillägg (för närvarande 24 %).

Enligt vad statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. meddelat, hade fröken Riben att i egenskap av barnmorska vid Södra barnbördshuset vid 55 års ålder uppbära en pension från nämnda anstalt å ungefär 200 kronor, i vilket belopp då vore inräknad den pension å 100 kronor, vartill tidigare delägarskap i barnmorskornas pensionsanstalt berättigade.

Till jämförelse borde nämnas, att f. d. överbarnmorskan vid läroanstalten i Göteborg Hilda Nilsson, vilken efter 15 års tjänstgöring avgått den 1 augusti 1924, erhölle pension från Göteborgs stad å 1,975 kronor och från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. å 1,000 kronor jämte dyrtidstillägg. Av en från sistnämnda anstalt avgiven promemoria inhämtades, att för Hilda Nilsson erlagts engångsavgift med 5,335 kronor, mot vilken svarade ett statsbidrag i form av engångsavgift å ungefär 4,900 kronor. I hennes pensionsbelopp inginge sålunda dels pension å cirka 120 kronor på grund av insättningar i barnmorskornas pensionsanstalt dels ock av staten bekostad del av pensionen (förutom statens bidrag till nämnda anstalt) å ungefär 435 kronor.

Fröken Hildur Ribens verksamhet vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm hade varit synnerligen givande och betydelsefull, såväl för elevernas utbildning i yrket som för deras etik. Det syntes medicinalstyrelsen därför rätt och billigt, att den omständigheten, att hennes tjänst av förhållande, vartill hon alls icke givit anledning, blivit lämnad oreglerad, icke komme att lända henne till förfång vid avgörandet av frågan om beredande av statspension åt henne.

Styrelsen ansåge sålunda, att en statspension borde tilldelas fröken Riben att utgå oberoende av den pension, som tillerkändes henne från Stockholms stad och från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.

Vad storleken av denna pension beträffar har styrelsen med ledning av den värdering av överbarnmorsketjänsten styrelsen gjort i sin förberörda skrivelse av år 1919 och med hänsyn till att överbarnmorskan vid uppnådda 55 år vore berättigad till en pension från pensionsanstalten å 200 kronor men endast kunde åberopa 14 tjänstår såsom överbarnmorska och instruktionsbarnmorska, föreslagit ett belopp av 800 kronor att såsom förut antytts utgå utan reducering med hänsyn till annan pension. Beloppet vore sålunda i viss mån valt med hänsyn till pensionsunderlaget (1,716 kronor) för tjänst i lönegraden B 7 enligt

gällande löneplan för allmänna civilförvaltningen, i vilken lönegrad de förutvarande kvinnliga biträdena av andra graden numera vore placerade.

Styrelsen har alltså hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att överbarnmorskan vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm Hildur Riben finge från och med månaden näst efter den, varunder hennes anställning vid läroanstalten upphörde, dock tidigast från och med den 1 oktober 1926, under sin återstående livstid uppbära utöver den pension, hon ägde uppbära från Stockholms stad och statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., en årlig tilläggspension från allmänna indragningsstaten av 800 kronor.

Statskontoret.

Till följd av remiss har statskontoret den 21 december 1925 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört följande.

Enligt vad statskontoret inhämtat från medicinalstyrelsen vore de av Riben innehavda befattningarna som överbarnmorska vid barnmorskeläroanstalten och som barnmorska vid Södra barnbördshuset i Stockholm att anse som två olika tjänster, förenade hos en person. Av dessa tjänster medförde den senare rätt till pension från Stockholms stad och från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. Befattningen vid barnmorskeläroanstalten däremot, som vore att betrakta som en icke-ordinarie statstjänst, vore icke förenad med pensionsrätt. Då den emellertid, därest den varit uppförd å ordinarie stat, medfört rätt till pension enligt civila pensionslagen, ville statskontoret icke motsätta sig att åt Riben utverkades någon pension från allmänna indragningsstaten i anledning av hennes nu ifrågavarande anställning.

Vad beträffade beloppet av den ifrågasatta pensionen, syntes intet vara att erinra mot att man, på sätt medicinalstyrelsen föreslagit, vid beräknandet av detsamma utginge från pensionsunderlaget för kvinnlig befattningshavare i lönegraden B 7 av nu gällande löneplan, 1,716 kronor. Sagda belopp borde emellertid till en början reduceras med en tredjedel i anledning därav att pensionsavgifter ej blivit erlagda. Vidare vore att märka att Riben vid avgången från ifrågavarande tjänst komme att kunna räkna endast 14 tjänstår i statens tjänst, under det att för motsvarande ordinarie befattningshavare fordrades 25 tjänstår för att komma i åtnjutande av hel pension. Denna omständighet syntes böra i enlighet med civila pensionslagens föreskrifter föranleda ytterligare minskning av den ifrågasatta pensionen, som sålunda skulle komma att utgöra $\frac{2}{3} \cdot \frac{14}{25} \cdot 1{,}716$, eller, uträknat, 640 kronor. Från sagda belopp borde emellertid avdrag äga rum, motsvarande den delvis på bidrag av statsmedel grundade pensionen från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., som enligt uppgift komme att uppgå till 200 kronor, eller, efter nyreglering i enlighet med föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280), 238 kronor. Frånderoges denna summa, återstode ett belopp av 402 kronor, som, efter avrundning uppåt till närmast högre med tolv jämnt delbara tal, eller sålunda till 408 kronor, syntes kunna utgöra skälig pension i förevarande fall.

Styrelsen för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.

Vidare har styrelsen för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. avgivit infordrat utlåtande i ärendet den 8 januari 1926. Styrelsen har därvid yttrat följande:

Anstalten finge meddela, att den barnmorsketjänst vid Södra barnbördshuset i Stockholm, vilken fröken Hildur Riben innehade vid sidan av sin befattning såsom överbarnmorska vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm,

blivit efter särskild reglering förenad med pensionsrätt i pensionsanstalten, räknat från 1922 års ingång. Stockholms stad, såsom huvudman för befattningen, hade emellertid icke erlagt någon retroaktivavgift för befattningens innehavare, vilken således ägde att för pension räkna tjänstår först från nyssnämnda tidpunkt. Jämlikt stadgandet i § 67 av pensionsanstaltens reglemente den 31 december 1919 komme denna pension att beräknas försäkringstekniskt; och denna pension skulle, i enlighet med andra stycket av mom. 4 i övergångsstadgandena till Kap. VI i reglementet, ökas med vad som motsvarade de avgifter och statsbidrag, som tillgodoräknats Riben enligt reglementet för barnmorskornas pensionsanstalt. Enligt approximativ beräkning bleve pensionen tillhopa omkring 200 kronor, vartill komme tillägg av statsmedel *dels* med pensionsförhöjning I enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer å 38 kronor, *och dels* med dyrtidstillägg, för närvarande 72 kronor, således tillhopa omkring 310 kronor, allt räknat från och med den 1 oktober 1926.

Mot tilläggspension å allmänna indragningsstaten enligt av statskontoret föreslagna grunder har anstalten förklarat sig intet hava att erinra.

Departementschefen.

På grund av vad i ärendet anförts vill jag i likhet med de hörda myndigheterna tillstyrka att överbarnmorskan Hildur Riben oavsett henne tillkommande pensionsförmåner från Stockholms stad och statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. tillerkännes någon pension av statsmedel med anledning av hennes anställning i statens tjänst. Beträffande storleken av denna pension förordar jag statskontorets beräkningsgrunder, enligt vilka pensionsbeloppet skulle bestämmas till 408 kronor årligen. Då detta belopp avpassats med utgångspunkt från ett nyreglerat pensionsunderlag, bör givetvis varken pensionstillägg eller pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer utgå å detsamma. Pensionen torde böra beviljas från allmänna indragningsstaten att utgå från och med månaden näst efter den, vari anställningen upphör, dock tidigast från och med den 1 oktober 1926.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

> att överbarnmorskan vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm Hildur Riben må från och med månaden näst efter den, vari hennes anställning vid nämnda läroanstalt upphör, dock tidigast från och med den 1 oktober 1926, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 408 kronor.

3:o.

Ang. pension åt polisuppsyningsmannen A. Pravitz.

Länsstyrelsen.

I skrivelse den 13 januari 1926 har länsstyrelsen i Blekinge län gjort framställning om beredande av pension åt polisuppsyningsmannen å öarna Sturkö och Tjurkö Anders Pravitz.

Länsstyrelsen har i skrivelsen anfört följande:

Till den hittillsvarande extra polisbevakningsorganisationen å länets landsbygd hade hört befattningarna som polisuppsyningsmän dels i Lyckeby och dels å öarna Sturkö och Tjurkö. Innehavare av sistnämnda tjänst vore polisuppsyningsmannen Anders Pravitz. Född den 6 maj 1846 hade Pravitz den 14 september 1868 antagits till e. o. landskanslist, innehaft ordinarie tjänst vid landsstaten från den 14 mars 1880 tills han den 30 november 1888 avgått utan rätt till pension, den 30 september 1889 förordnats till polisuppsyningsman i Lyckeby och i enahanda befattning förflyttats till öarna Sturkö och Tjurkö den 1 maj 1901. Han hade sålunda innehaft polisuppsyningsmansbefattning förenad med åklagarrätt under mer än 36 år. Dels på grund av förestående omorganisation av den extra polisbevakningen å länets landsbygd och dels till följd av Pravitz' höga ålder syntes han icke kunna kvarstå i sin befattning utöver år 1926. Han hade under hela sin tjänstetid som polisuppsyningsman förhållit sig väl och skött sin tjänst till belåtenhet.

Det syntes länsstyrelsen skäligt, att Pravitz bereddes någon pension vid avgång från tjänsten. Då emellertid i länsstyrelsens av Kungl. Maj:t behandlade stat för extra polisbevakningen å länets landsbygd icke funnes upptagen någon utgift för personalens pensionering, hade länsstyrelsen ansett sig böra underställa frågan Kungl. Maj:ts prövning.

I fråga om pensionens belopp syntes detta icke kunna sättas lägre än 2,100 kronor motsvarande 75 % av till Pravitz nu utgående avlöning, som frånsett dyrtidstillägg utgjorde för år: arvode 2,200 kronor och ålderstillägg 600 kronor eller sammanlagt 2,800 kronor. Då statsverket bidroge allenast med hälften till den extra polispersonalens avlöning för närvarande, borde även den ifrågasatta pensionen utgå allenast med hälften av statsmedel.

På grund härav har länsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte utverka av statsmedel pension åt polisuppsyningsmannen Anders Pravitz med 1,050 kronor årligen att utgå till honom från och med månaden näst efter hans avgång från polisuppsyningsmansbefattningen, under villkor att av landsting, kommuner eller enskilda för ändamålet beviljades minst enahanda belopp.

Statskontoret. Till följd av remiss har statskontoret den 20 januari 1926 avgivit utlåtande i ärendet och därvid yttrat:

Då den nya organisationen av polisväsendet i riket i enlighet med bestämmelserna i lagen den 6 juni 1925 ännu icke hunnit genomföras i avseende å den av Pravitz innehavda befattningen såsom polisuppsyningsman å öarna Sturkö och Tjurkö, syntes statsverket böra i likhet med vad i åtskilliga likartade fall tidigare ägt rum — exempelvis beträffande polismannen G. Söderström (prop. 175 till 1925 års riksdag) — lämna sin medverkan för beredande av pension åt Pravitz, som år 1926 uppnådde 80 års ålder och i mera än 36 år innehaft förenämnda befattning.

Vad pensionsbeloppet anginge torde vid framställning till riksdagen om beviljande av pension numera uppmärksammas, hurusom i de bestämmelser om ny pension, som av 1925 års riksdag godkänts samt till efterrättelse meddelats i Kungl. Maj:ts kungörelse den 18 juni 1925 (nr 280), förutsattes, att pensioner, som av riksdagen komme att beviljas efter år 1925, skulle till beloppet så avpassas att de kunde betraktas såsom nyreglerade och alltså ej berättiga till annan tilläggsförmån än dyrtidstillägg enligt de för sådant tillägg till tjänstepension efter den 1 juli 1925 gällande grunder.

I överensstämmelse med hittills tillämpade principer för pensionering av polispersonal skulle beloppet av den pension, som efter avskedet borde utgå till Pravitz, bestämmas till 1,600 kronor. Detta belopp syntes därefter böra av-

passas med hänsyn till förenämnda av 1925 års riksdag godkända grunder för pensionering av f. d. befattningshavare. Till detta belopp syntes alltså böra läggas dels pensionstillägg, 120 kronor, dels pensionsförhöjning I, 252 kronor, dels ock slutligen pensionsförhöjning II, 98 kronor. Med hänsyn tagen jämväl till nämnda belopp skulle pensionen komma att uppgå till 2,070 kronor, vilken summa emellertid syntes böra avrundas till 2,064 kronor. Av detta belopp borde hälften eller 1,032 kronor bestridas av statsmedel. I fråga om dyrtidstillägg å statens andel syntes bestämmelser böra meddelas motsvarande dem, som föreskrivits i samband med beviljande av pension åt polismannen Söderström.

Statskontoret har alltså hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva *dels* att polisuppsyningsmannen A. Pravitz finge från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin anställning som polisuppsyningsman, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 1,032 kronor, under villkor att pension till lika stort belopp utginge från landsting, kommuner eller enskilda, *dels ock* att å ifrågavarande pension finge utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som vore eller kunde varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att dyrtidstillägget skulle beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöpte på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av pensionsbeloppet.

Pravitz har alltsedan den 30 september 1889 eller över 36 år innehaft befattning som polisuppsyningsman inom Blekinge län. Hans avlöning har under sista tiden utgjort 2,800 kronor, varav hälften bestritts med statsmedel. Under sådana förhållanden och med hänsyn till vad som upplysts angående beskaffenheten av Pravitz' tjänstgöring finner jag billigt att staten, såsom förut skett i åtskilliga liknande fall, bidrager till kostnaden för hans pensionering. På sätt myndigheterna föreslagit lärer emellertid såsom villkor för statspensions erhållande böra föreskrivas att pension till lika stort belopp utgår från landsting, kommuner eller enskilda. Departementschefen.

Det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet av statsmedel, 1,032 kronor, har avpassats i enlighet med de grunder, som enligt förutsättningarna för 1925 års riksdags beslut angående ny pension åt f. d. befattningshavare numera synas böra tillämpas vid beviljande av pensioner av här ifrågavarande art. Beträffande grunderna för beräkning och utbetalning av dyrtidstillägg å pensionen överensstämmer statskontorets förslag med tidigare i motsvarande fall godtagna principer. Jag biträder alltså vad statskontoret i ärendet hemställt.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

> *dels* att polisuppsyningsmannen Anders Pravitz må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning såsom polisuppsyningsman, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av

1,032 kronor under villkor att pension till lika stort belopp utgår från landsting, kommuner eller enskilda;

dels och att å ifrågavarande pension må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl att dyrtidstillägget skall beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av pensionsbeloppet.

4:o.

Ang. förhöjd pension åt polis-konstapeln C. G. Thorsell.

Länsstyrelsen i Blekinge län har vidare i skrivelse den 13 januari 1926 hemställt om förhöjd pension åt poliskonstapeln Carl Gustaf Thorsell, vilken tillhör den i Ronneby stationerade avdelningen av länets ridande poliskår.

Länsstyrelsen har därvid till en början erinrat, att 1919 års lagtima riksdag med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition nr 107 gjorda hemställan i ämnet medgivit, att Thorsell finge från och med månaden näst efter den, varunder hans anställning vid poliskåren upphörde, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension till belopp av 500 kronor under villkor att pension med lika stort belopp utginge av landsting, kommuner eller enskilda.

Vidare har länsstyrelsen omförmält, att Blekinge läns landsting sedermera genom beslut den 9 september 1919 beviljat Thorsell en årlig pension av 500 kronor att utgå från och med månaden näst efter den, varunder hans anställning vid poliskåren upphörde.

Länsstyrelsen har härefter anfört följande:

Emellertid hade Thorsell, som vid 1919 års ingång på grund av med läkarbetyg styrkt sjuklighet beräknats icke kunna vidare utöva sin tjänstebefattning, efter vunnen förbättring i sitt hälsotillstånd och väl till stor del även till följd av den vidtagna förändringen i ridande polisens tjänstgöring, att patrulltjänst verkställdes icke till häst utan med motorfordon, alltjämt kvarstått och kvarstode även tills vidare under år 1926 i sin tjänstebefattning emot åtnjutande av därför numera utgående avlöning utgörande för år: arvode 1,750 kronor, ålderstillägg 450 kronor och beklädnadsersättning 500 kronor eller tillsammans 2,700 kronor jämte stadgat dyrtidstillägg, som för sista halvåret 1925 uppgått till 502 kronor. Om också den »ridande polisen» även framdeles komme att åtminstone i viss utsträckning bibehållas, syntes Thorsell i allt fall till följd av sin höga ålder — han vore född den 22 januari 1857 — icke kunna få kvarstå i tjänsten utöver år 1926.

Den pension, Thorsell skulle komma i åtnjutande av eller 1,000 kronor per år, måste dock numera anses vara allt för otillräcklig. Att beräkna pensionen till 75 % av arvode och ålderstillägg syntes icke vara för högt, och skulle enligt en sådan beräkningsgrund pensionen utgå med 1,650 kronor.

Länsstyrelsen har på grund härav hemställt, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen utverka en förhöjning med 325 kronor för år i det av riksdagen åt Thorsell beviljade pensionsbeloppet under villkor att enahanda förhöjning beviljades jämväl av landsting, kommuner eller enskilda.

Efter erhållen remiss har statskontoret i ärendet avgivit utlåtande den 20 januari 1926 och därvid yttrat huvudsakligen följande: Statskontoret

Då den nya organisationen av polisväsendet i riket enligt vad statskontoret från länsstyrelsen i Blekinge län inhämtat ännu icke hunnit genomföras i avseende å den av poliskonstapeln C. G. Thorsell innehavda befattningen vid den i Ronneby stationerade avdelningen av länets ridande poliskår, vilken det efter organisationens genomförande syntes tillkomma landstinget i Blekinge län att upprätthålla, syntes statsverket, som redan genom 1919 års riksdags beslut åtagit sig viss skyldighet beträffande pensionering av Thorsell, böra lämna sin medverkan till beredande åt Thorsell av den förhöjning i pensionen, som kunde anses skälig med hänsyn till de principer, som senast tillämpats rörande pensionering av polispersonal i motsvarande ställning, exempelvis i proposition 175 vid 1925 års riksdag i fråga om pension åt polismannen G. Söderström.

Vad pensionsbeloppet anginge borde av skäl, som statskontoret i yttrande angående pension åt polisuppsyningsmannen Pravitz angivit (punkt 3:o här ovan), detta belopp så avpassas, att det kunde betraktas såsom nyreglerat och alltså ej berättiga till annan tilläggsförmån än dyrtidstillägg enligt de för sådant tillägg till tjänstepension efter den 1 juli 1925 gällande grunder.

I överensstämmelse med hittills tillämpade principer för pensionering av polispersonal skulle beloppet av den pension, som efter avskedet borde utgå till Thorsell, bestämmas till 1,600 kronor. Till detta belopp syntes böra läggas dels pensionstillägg, 120 kronor, dels pensionsförhöjning I, 252 kronor, dels ock slutligen pensionsförhöjning II, 98 kronor. Med hänsyn tagen jämväl till nämnda belopp skulle pensionen komma att uppgå till 2,070 kronor, vilken summa emellertid syntes böra avrundas till 2,064 kronor. Av detta belopp syntes hälften eller 1,032 kronor böra bestridas av statsmedel. I fråga om dyrtidstillägg å statens andel borde bestämmelser meddelas motsvarande dem, som föreskrivits i samband med beviljande av pension åt polismannen Söderström.

Statskontoret har alltså hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, med ändring av sitt tidigare i ärendet meddelade beslut, medgiva *dels* att polismannen C. G. Thorsell finge från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin anställning som polisman, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 1,032 kronor, under villkor att pension till lika stort belopp utginge från landsting, kommuner eller enskilda, *dels ock* att å ifrågavarande pension finge utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som vore eller kunde varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att dyrtidstillägget skulle beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöpte på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av pensionsbeloppet.

Av de handlingar, som förelågo då frågan om pension åt poliskonstapeln Thorsell behandlades vid 1919 års lagtima riksdag, framgick att Thorsell, som är född den 22 januari 1857 och tidigare varit anställd som artillerist vid Vendes artilleriregemente från november 1873 till november 1882, tillhört Blekinge läns ridande poliskår alltsedan våren 1896. Han har sålunda numera tjänstgjort såsom polisman i omkring 30 år. Departementschefen.

Då Thorsell icke tillträtt den pension, som år 1919 beviljats honom, utan alltjämt kvarstår i tjänst, synes det mig vara billigt att statsmakterna vid

hans förestående avgång från tjänsten tillerkänna honom pension till belopp, som numera anses utgöra skälig pension för polisman. Jag vill i detta sammanhang erinra, att riksdagen tidigare i vissa fall (t. ex. år 1924 i fråga om vaktmästaren K. O. Asplund; se proposition nr 85, punkt 8:o) medgivit förhöjning av beviljad pension under liknande förhållanden.

Vad statskontoret i fråga om pensionsbeloppet och i övrigt föreslagit vill jag, under hänvisning till vad jag under nästföregående punkt anfört, biträda.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att poliskonstapeln Carl Gustaf Thorsell må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning såsom poliskonstapel, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära — i stället för honom av 1919 års lagtima riksdag tillerkänt pensionsbelopp av 500 kronor — en årlig pension av 1,032 kronor under villkor att pension till lika stort belopp utgår från landsting, kommuner eller enskilda;

dels ock att å ifrågavarande pension må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl att dyrtidstillägget skall beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av pensionsbeloppet.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad föredragande departementschefen hemställt i de under 1:o—4:o här ovan antecknade ärendena.

Hans Maj:t Konungen behagar härtill lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Conr. Falkenberg.

Stockholm, K. L. Beckmans Boktr., 1926.